

За редакцією О. І. Пометун
Ольга Дудар, Олександр Гук

Історія України

Підручник для 7 класу
закладів загальної середньої освіти

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки України*

Київ
Видавничий дім «Освіта»
2020

УДК 94(477)*кл7(075.3)
Д81

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(Наказ Міністерства освіти і науки України від 25.03.2020 № 449)

ВИДАНО ЗА ДЕРЖАВНІ КОШТИ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

За редакцією О. І. Пометун

Дудар О. В.
Д81 Історія України : підруч. для 7 класу закладів загальної середньої освіти / О. В. Дудар, О. І. Гук. — К. : Видавничий дім «Освіта», 2020. — 160 с.

ISBN

УДК 94(477)*кл7(075.3)

ISBN

© Дудар О. В., Гук О. І., 2020
© Видавничий дім «Освіта», 2020

ЗМІСТ

Шановні семикласники та семикласниці!	3	Узагальнення і тематичний контроль	29
РОЗДІЛ 1		РОЗДІЛ 2	
Виникнення та становлення Русі-України.	5	Київська держава (Русь-Україна) наприкінці X – у першій половині XI ст.	33
§ 1. Розселення слов'янських племен на території України. Господарство і суспільство слов'ян	5	§ 6. Князювання Володимира Великого	33
Господарський і суспільний розвиток східних слов'ян	7	Утвердження Володимира Святославича на київському столі ..	33
Домашнє завдання	10	Внутрішня політика Володимира Святославича	34
§ 2. Сусіди східних слов'ян	10	Зовнішня політика	36
Візантійська імперія	10	Запровадження християнства	36
Скандинавія	11	Домашнє завдання	38
Авари, Булгари та Хозарський каганат	12	§ 7. Київська держава (Русь-Україна) за Ярослава Мудрого. «Руська правда» ..	38
Домашнє завдання	14	Утвердження Ярослава Володимировича на київському столі	39
§ 3. Утворення Русі-України. ...	14	Внутрішня політика Ярослава Мудрого	40
Кий	15	«Руська правда»	41
Аскольд	16	Зовнішня політика Ярослава Мудрого	42
Домашнє завдання	17	Домашнє завдання	43
§ 4. Правління Олега та Ігоря ...	18	§ 8. Суспільний устрій. Влада князя	43
Олег	18	Влада князя	45
Ігор	20	Домашнє завдання	46
Домашнє завдання	22	§ 9. Повсякденне життя. Господарство. Ремесла. Торгівля	46
§ 5. Княгиня Ольга. Правління Святослава Ігорьовича	22	Повсякденне життя. Господарство ..	47
Ольга	22	Домашнє завдання	49
Святослав	24		
Домашнє завдання	27		
Практична робота.	28		
Працюємо з картою	28		
Аналізуємо історичне джерело	28		
Творимо	29		

§ 10. Культура Київської держави наприкінці X — у першій половині XI ст. . . . 50

Писемність та освіта 50

Архітектура і образотворче мистецтво 51

Домашнє завдання 52

Практична робота. 52

Працюємо з картою. 52

Аналізуємо історичне джерело. . . . 53

Творимо 53

Узагальнення і тематичний контроль 53

РОЗДІЛ 3

Київська держава у другій половині XI — першій половині XIII ст. 57

§ 11. Передумови політичного дроблення Київської держави. Любецький з'їзд князів. 57

Правління Ярославичів. Перший тріумфірат. 57

Домашнє завдання 60

§ 12. Правління Володимира Мономаха та його сина Мстислава 60

Правління Мстислава Володимировича 63

Домашнє завдання 64

§ 13. Київське, Переяславське та Чернігівське князівства в середині XII — першій половині XIII ст. Політичне і соціально-економічне життя. 65

Роздробленість Київської держави. 65

Київське князівство 66

Чернігово-Сіверське князівство. . . . 67

Переяславське князівство 68

Домашнє завдання 68

§ 14. Галицьке і Волинське князівства у другій половині XII ст. Ярослав Осмомисл 69

Галицьке князівство 69

Волинське князівство 71

Домашнє завдання 72

§ 15. Культура Русі-України у другій половині XI — першій половині XIII ст. . . . 73

Освіта 73

Книжні пам'ятки. Розвиток

літописання. 74

Архітектура 77

Образотворче мистецтво. 78

Домашнє завдання 79

§ 16. Кочові народи степів України X—XIII ст. 80

Печеніги 80

Торки 81

Половці 82

Домашнє завдання 83

§ 17. Крим у складі Візантійської імперії 83

Домашнє завдання 84

Практична робота. 85

Працюємо з картою. 85

Аналізуємо історичне джерело. . . . 85

Творимо 86

Узагальнення і тематичний контроль 86

РОЗДІЛ 4

Королівство Руське (Галицько-Волинська держава) 91

§ 18. Утворення Галицько-Волинської держави 91

Правління Романа Мстиславича	92	Узагальнення і тематичний контроль	113
Боротьба синів Романа Мстиславича за відродження Галицько-Волинської держави	94	РОЗДІЛ 5	
Домашнє завдання	95	Руські удільні князівства у складі сусідніх держав.	
§ 19. Походи монголів на Русь. Підпорядкування руських князівств Монгольській імперії (Золотій Орді)	96	Кримське ханство	117
Другий похід монголів на руські землі	98	§ 23. Інкорпорація руських удільних князівств до складу Великого князівства Литовського, Руського і Жемайтійського та інших держав	117
Утворення Золотої Орди	101	Боротьба за галицькі землі	117
Домашнє завдання	102	Князь Любарт	118
§ 20. Король Данило — будівничий Галицько-Волинської держави	102	Українські землі у складі Великого князівства Литовського	118
Відновлення єдності Галицько-Волинської держави. Внутрішня політика Данила Романовича	102	Українські землі під владою Угорщини, Молдавського князівства та Московії	120
Зовнішня політика Данила Романовича	104	Буковина у складі Молдавського князівства	121
Домашнє завдання	105	Експансія Московської держави	121
§ 21. Галицько-Волинська держава за наступників Данила Романовича та її розпад	105	Домашнє завдання	122
Домашнє завдання	107	§ 24. Кревська унія 1385 р. і українські території. Опір руських князів політиці централізації та його наслідки	122
§ 22. Культура Галицько-Волинської держави XIII — першої половини XIV ст.	108	Передумови, зміст і наслідки Кревської унії	122
Літописання	108	Опір руських князів політиці централізації та його наслідки	124
Освіта	108	Домашнє завдання	125
Архітектура	109	§ 25. Держава Феодоро у Криму	126
Мистецтво	110	Домашнє завдання	127
Домашнє завдання	111	§ 26. Утворення Кримського ханства. Герей. Суспільний устрій та культура ханства	128
Практична робота	112		
Працюємо з картою	112		
Аналізуємо історичне джерело	112		
Творимо	113		

Кримське ханство. Династія Геревів	128
Суспільний устрій та культура	
Кримського ханства	130
Домашнє завдання	132
§ 27. Суспільне і церковне життя на теренах України у XIV–XV ст.	132
Церковне життя у другій половині XIV–XV ст.	135
Домашнє завдання	136
§ 28. Сільське господарство. Ремесла і торгівля. Магдебурзьке право.	137
Розвиток ремесла та торгівлі.	138
Магдебурзьке право	139
Домашнє завдання	141
§ 29. Пам'ятки середньовічної культури XIV–XV ст. Юрій Дрогобич	141
Освіта. Наука	141

Літописання.	
Розвиток літератури	142
Архітектура і містобудування	143
Живопис	145
Домашнє завдання	146
Практична робота.	146
Працюємо з картою.	146
Аналізуємо історичне джерело	146
Творимо	147
Узагальнення і тематичний контроль	147
§ 30. Внесок Русі-України у формування європейської цивілізації.	150
Особливості суспільного життя Русі-України	153
Внесок Русі-України у формування європейської цивілізації	154
Практична робота	155
Творимо	155

Аби відкрити QR-коди без смартфона, уведіть у пошукове поле браузера на своєму ПК такі посилання:

§ 1: cutt.ly/xtlK8gf	§ 14: cutt.ly/6tz2IGd
§ 2: cutt.ly/ltzME2v ; cutt.ly/8tlK7mp	§ 15: cutt.ly/3tz2vTL ; cutt.ly/ytz2Qds
§ 3: cutt.ly/wtlLoMa	§ 16: cutt.ly/Otz2TeF
§ 4: cutt.ly/qtlLpAG	§ 17: cutt.ly/Htz2Uxj ; cutt.ly/yyjsEz7
§ 5: cutt.ly/TtlLamG	§ 18: cutt.ly/tyd8xAj
§ 6: cutt.ly/Hyhzyw5 ; cutt.ly/ZyhzoVR ; cutt.ly/ZtlLWye ; cutt.ly/nyhzWym	§ 19: cutt.ly/4yd8vEM
§ 7: cutt.ly/lyjszTJ ; cutt.ly/VyjsxoJ ; cutt.ly/Lyjscuv ; cutt.ly/BtlLJe7 ; cutt.ly/etlLXoJ	§ 20: cutt.ly/Eyd8bRt
§ 8: cutt.ly/mtz13nz ; cutt.ly/Ctz0tZO	§ 21: cutt.ly/3yd8b6h
§ 9: cutt.ly/tyjsvVg ; cutt.ly/xyjsmlu ; cutt.ly/Htz0Ris	§ 22: cutt.ly/4yd8n3x
§ 10: cutt.ly/Etz0P5T	§ 23: cutt.ly/kyd8mM9
§ 11: cutt.ly/Utz2e1q ; cutt.ly/ktz2ub9	§ 24: cutt.ly/iyd8QKp
§ 12: cutt.ly/gtz2sag ; cutt.ly/htz2d4k	§ 25: cutt.ly/Lyd8Evs ; cutt.ly/KyjsREQ
§ 13: cutt.ly/ytz2h1r	§ 26: cutt.ly/3yd8E0Z
	§ 27: cutt.ly/qyd8RnX
	§ 28: cutt.ly/5yd8Twa
	§ 29: cutt.ly/Xyd8T8x

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

ДУДАР Ольга Володимирівна

ГУК Олександр Іванович

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Підручник для 7 класу
закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

ВИДАНО ЗА ДЕРЖАВНІ КОШТИ. ПРОДАЖ ЗАБОРОНЕНО

Редактор *О. О. Осадча*
Технічний редактор *Л. І. Аленіна*
Комп'ютерна верстка *А. О. Гуменюк*
Коректор *О. В. Сєвєрцева*

Формат 70 × 100 $\frac{1}{16}$.
Ум.-друк. арк. ____.
Обл. вид. арк. ____ Формзац. ____
Наклад ____ прим. Зам №

ТОВ «Видавничий дім «Освіта»

Свідоцтво «Про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції»

Серія ДК № 6109 від 27.03.2018 р.

Адреса видавництва:
04053, Київ, вул. Обсерваторна, 25
www.osvita-dim.com.ua

У підручнику використано:

фото з відкритих джерел мережі Інтернет таких авторів: М. Давидович, М. Стольницький, В. Ермілко, О. Корчинський, А. Горбачева, І. Гвоздецький, Ю. Крилівець, В. Войтик, @brgfx.zip, Дон. Анатолій, І. Парнікоза, Nick Grapsy, VyshgorodZapovidnyk, Uk-Kamelot, Rbrechko, George Chernilevsky, Paweł 'pbm' Szubert, Lepestocheck, Unknown, Okosmin, Kiyanka, Usershakko, NIKON CORPORATION, Eugenmakh, Asta, Lestat (Jan Mehlich), nikitin.co.ua;
фото із сайта Національного історико-культурного заповідника «Софія Київська»;
зображення © shutter stouk таких авторів: Hein Nouwens, Ruslan Khismatov, jorisvo, Larisa Dmitrieva, Lacosteman, Barvista, Dmytro Stoliarenko.